

2. kép: Drámajáték az óvoda mindennapjaiban. Módszertani rendezvény, Jászberény Város Óvodai Intézménye, Zengő Óvoda, 2011. április 27. *Kaposi László felvétele*

Drámajáték az óvoda mindennapjaiban

2011. április 27-én Drámajáték az óvoda mindennapjaiban címmel módszertani rendezvényt tartott Jászberény Város Óvodai Intézménye. Rendkívül hosszú és cirkalmas elnevezés, amihez valamiért ragaszkodnak a helyiek... Mennyivel egyszerűbb lenne azt mondani, hogy a jászberényi Zengő Óvodában! Csendesen tudomásul vesszük, hogy a neveket többnyire kapjuk, és nem választjuk, de juszt is az utóbbi változatot használjuk a továbbiakban. A *Zengő Óvoda* munkatársai egy olyan szakmai napot szerveztek és rendeztek, amelynek során betekintést adtak munkájukba a dramatikus módszerek óvodai alkalmazása iránt érdeklődőknek, illetve közülük mindazoknak, akik egy hétköznapi délelőtti szabaddá tudták és akarták tenni magukat! Drámás óvodáról van szó: a nevelőtestület, de még a kisegítő munkát végzők is játszanak, ha erre szükség vagy alkalom adódik. Maga az óvoda nem a legújabb intézmény: az öregeske épületben, és annak technikájában sincs semmi hivalkodó. Csak éppen arra alkalmassá tett, amivel foglalkoznak. Például a csoportszobákban lévő magnók távirányíthatók, vagyis a játék adott pontján, amikor szükséges zenei vagy zajeffekt, akkor az óvónő maga tudja kapcsolni azt, anélkül, hogy kísétálna a közös játék teréből, vagy anélkül, hogy ehhez külső segítséget venne igénybe. És van egy kis épület az udvar közepén, „tornaterem”, ahová át lehet menni a nagyokkal az alattási idő alatt, amikor nekik amúgy sem lenne kedvük aludni, és ott, a többiek zavarása nélkül „drámázni” lehet (adott esetben, akármilyen szokatlan, avagy sokaknak hihetetlen is: „szakértői drámázni”).

Huszonegynéhány vendég jött össze: szerda délelőtti egy kisvárosban ez nagyon jó létszám, dicséri a szervezőmunkát. A vendégeket alkalmi büfé fogadja, ez remek (udvarias gesztus, meglehetősen távolról is érkeztek résztvevők, nekik jól jöhetett), majd néhány bevezető mondat után az egyik csoportszobába vonulhattunk be: kis térbe, éppen hogy csak befértünk. A látott vegyes csoportban lévő gyerekeket nem igazán zavarta, hogy „szűk” karnyújtásnyira tőlük idegen felnőttek vannak. Szabályjátékokat láttunk Szebenyiné Barna Terenyi Éva vezetésével (akinek jelent már meg drámaórája a DPM-ben, ahol bűnös módon rövidítettük a nevét, utólag is elnézést érte): semmi különös, csak minden működik. Minden jól láthatóan megszokottan, olajozottan, csendesen, meghittén, szépen, emberségesen működik. A gyerekek tudják, hogy mi a dolguk, és még a vendégek is tudják (pedig a drámás módszertani bemutatókon általában ez az egyik legnagyobb probléma: amint csoportbontásos – kiscsoportos, így gyakrabban emlegetjük – munkára kerül sor, abban a pillanatban kitör a beszélgetés a felnőttek között, ami többnyire szakmainak indul, de

ha hosszú a nem frontális szervezésű munka, akkor kitér más egyébre is – vagyis a gyerekek játékatól függetlenül magukat „csevegnek”). *Együttműködés játéka* volt a vegyes életkorú csoportnak szóló foglalkozás címe. A kiválasztott, ismert szabályjátékok között jó néhány olyan is szerepelt, ami kapcsán kérdés a *lehet* és az *érdemes* közötti választás. Meg lehet csinálni velük, de ez azt is jelenti, hogy meg kell, hogy érdemes... nos, ebben nem minden esetben voltunk biztosak. Azt láttuk, hogy a 4-5-6 éves korú játékosok lejárják például a Gumiember című játékot, de azzal együtt, hogy jókat szuszognak, lesz-e ebből valaha is lazító játék, nos, ez érvényes kérdésnek tűnik, a foglalkozást követően is. És nem az egyetlen játék volt ez, amire rákérdezhettünk... Rákérdezhettünk, ha nem hozna eredményként valami fontosabbat, lényegesebbet az, ami történt: az a játékban oldott létezés, aminek tanúi lehettünk, valóban sokkal-sokkal fontosabb!

A játékos után rövid szünet. Helyszínváltás, megyünk az udvaron lévő épületbe, ahol *Félelmeink játéka* címen tanítási drámát kapunk: egy órasorozat esedékes részét nézhetjük meg. Rövid felvezetés után képen vagyunk: itt sincs semmi különös, mindenki teszi a dolgát, az óra vezetője, a nap szervezője, Kunné Darók Anikó, és a gyerekek is. Valami hasonlót írhatnék, mint az előbb: működik a játék. Úgy, ahogy kell. A gyerekek a feketegyűrűs tudósok szerepébe léptek, és azon gondolkodtak, hogy mi a baja a kiskirálynak, és miután erre már feltételezésekkel éltek, azon is, hogy miként lehetne segíteni rajta. Játékosok – „vékonyka” kis szerepeikből nagyon komolyan dolgoztak a tudósok: segítő szerepkörben voltak, mások (a másik) félelmeinek feldolgozásával foglalkoztak. A házigazdától kapott tájékoztatón nem véletlenül szerepelt a fókusz rovatban, hogy „mit kezdhetünk a félelmekkel”, valóban erről szólt a dráma. Újabb szünet, hosszabb, mint az előző. Visszamegyünk a második helyszínre, ahol közben jelentős átrendezés történt. Egy szakértői drámasorozat azon részét láthatjuk, ahol aktuálisan tartanak a munkában. Nem kirakat! Semmi művi – nem változtatnak a programon a kedvünkért. Benne vannak a javában. (A játék utáni kérdés-válaszokból tudjuk, hogy volt már előzmény is, másik sorozat, vagyis ez nem az első szakértői drámájuk. Szeretik – ezt látjuk is.) Most éppen egy diafilm-készítő cég munkatársai a gyerekek. Már dolgoztak a filmjük történetével, készítettek remek rajzokat a filmhez, és most éppen zenét szerkesztenek az óvodapedagógus által előválogatott anyagból, közben funkcionális és esztétikai kérdésekről vitatkoznak, jó lesz-e az oda, ha igen, ha nem, miért, milyen hatása lesz ennek a diafilm későbbi nézőire, mit fognak azok gondolni, érezni, akik ezt a képet nézik és ezt a zenét hallják stb. A gyerekek közben a lehető legtermészetesebben használják a jól berendezett irodájukat, a játék mindenkor terét és eszköztárát, amit most nem ott, ahol máskor, a csoportszobában, hanem a tornaterembe átköltöztetve találtak meg (hallottuk az óvónőktől: keresték is reggel az irodát). A tárgyak még a maguk valós voltukban is jelzések, hiszen nem működnek, a számítógép helyett elég egy billentyűzet, a telefon nincs bekötve sehová, vagyis valós, nem működő tárgyak veszik körül a gyerekeket, de ettől minden fennakadás nélkül lehet telefonálni a feleségnek vagy a férjnek (teszi is egy kb. hatéves szakértő, nemcsak anélkül, hogy valaki kérte volna, hanem úgy, hogy egyáltalán nem is céloztak előtte erre), hogy ma te hozd el a gyereket az óvodából, mert nem végeztünk a filmmel, még dolgoznunk kell. És aminek működni kell, például a kivetítő, mert a rajzokat látnunk kell, egyszerre mindannyiunknak, az persze teszi is a dolgát. És az sem zavar senkit, hogy egyes dolgaink valós működők, mások pedig valós nem működők. Mintha a gyerekek a lehető legtermészetesebben tudnák, hogy az adott pillanatban minnek van fontossága, minnek nincs.

A tapasztalatok mint fent: a lehető legtermészetesebb módon működik a játék. Ha valaki kételkedett volna: igen, szakértői dráma óvodásokkal is játszható. Amikor különböző képzési formákban a drámának az osztálytermi környezethez talán legkönnyebben illeszthető válfajáról, a szakértőiről beszélek, akkor gyakran kapom a kérdést, hogy jó, jó ez, de milyen életkorúakkal játszható. És amikor azt mondom, hogy általános iskolában nincs életkori korlát, de akár óvodásokkal is, akkor mondandómat gyakran hitetlenkedő tekintetek fogadják, mintha egyfajta rendszerreklám lenne, amit mondok. Pedig nincs igazuk a kételkedőknek! Ennél is fontosabb: ezek a gyerekek a lehető legtermészetesebben kezelték azokat a kérdéseket, amelyekre a magyar oktatás bemerevedett gyakorlata szerint életkoruk nem predesztinálja őket...

A szakértői dráma vezetője a már emlegetett Szabenyiné Barna Terenyi Éva, és a délutáni programban is az ő órája volt soron: éppen a lapunkban megjelent Pontyporontyok „tömegváltozatát” játszották. Erről már nem tudok személyes tapasztalatok alapján számot adni, mert nekem a csoportfoglalkozásokkal kezdődött és ért véget ez a nap Jászberényben, de kollégáim, akik látták, azt mondták, hogy a városi méretű nagy játék „munkás feladat” volt a felnőtteknek, és élvezetes a gyerekeknek. Ehhez még helyszínt is váltottak: a Déryné Művelődési Központ nagytermében folytatódott a program, amelyen a város minden óvodája képviseltette magát.

A dramatikus módszerek alkalmazásáról bizonyára sok más módon is képet lehet adni-kapni, de ez a jászberényi program a saját tapasztalatok közkinccsé tételének kiváló formája volt. Lehet persze a Ma-

gyar Drámapedagógiai Társasághoz, az egyesület eddigi tevékenységéhez illően országos, de minimum regionális méretű rendezvényekben gondolkodni... Lehet *óvodai szekcióról* beszélni, ami persze nem azal jön létre, ha kimondjuk a létrehozását, hanem azzal, ha rendszeresen vannak „szakirányú” programok, és egyszer csak azt vesszük észre, hogy a sok közös élmény (vagy éppen gond, probléma) összeköt bennünket – szekció vagyunk, önállóan is működőképes rész valami nagy egészen belül. Volt szerencsénk már óvodásokkal tartott remek bemutatókhoz, de mindenesetre az, ahogyan a gyerekek a saját tereikben, a saját csoportvezetőikkel dolgoznak, mintha sokkal erősebb képet hozna-adna, mint amit eddigiekben – például a hazai drámás rendezvények bejáratott, amúgy kitűnő helyszínén, a Marczibányin – láthattunk.

Kaposi László

Kőkút utca

Kunné Darók Anikó

A játék feladata: Az együttműködés fontosságának felismerése, az egymásrautaltság felfedezése. Kiterjedt kapcsolatok, barátságok adta pozitív lehetőségek megélése.

Fókusz: Miért fontosak emberi kapcsolataink?

A játék kerettörténetét Döbrentey Ildikó *A kút* című meséje adja. A játékban négy felnőtt vett részt (a játékvezető mellett három pedagógus az egyes kiscsoportokban).

Korosztály: 5-7 évesekkel, vagy vegyes csoporttal is játszható, 15-18 fővel

Eszközök: „mese-textil”, szerepkártyák, ragasztós TESA papírcsíkok, puzzle, memóriajáték könyv, dobókocka, kis tűzoltópalack, szerszámos táska, felfújható csónak, de elég a doboza is (ezek lehetnek valós tárgyak, de lehetnek képek a tárgyról), négy újságrészlet beszédes fotókkal

Megjegyzés az eszközökhöz: a szerszámos táska, kis tűzoltópalack, a csónak doboza, lehetőleg üres legyen. A szerepkártyákat még a játék előtt érdemes feltűzni a gyerekekre, így biztosan jut minden csoportba apának, anyának való játékos. Hasznosnak bizonyult, hogy a családok lakásának alapterületét, az első bejáratot már előre felragasztottuk a szőnyegekre.

Térkitöltő játék

Játéktér bejárása, gátlások oldása. Térben sétálunk, egyre egyik kezünket tesszük csípőre, kettőre a másikat is, háromra egyik karunk már nyújtva, négyre mindkettő. Közben úgy jártunk a térben, hogy ne érjünk egymáshoz, a karunk pedig nyújtva maradjon.

Mesehelyszín megközelítése csapatépítő játékkal

Ne szakadjon el a „lánc”! Az akadályokon áthaladva közelítünk a Kőkút utcához. Az akadály lehet óvodai szék, vagy bármilyen fel-át-lelépésre alkalmas tárgy.

A gyakorlat közben a gyerekek két beépített szereplővel találkoztak. Először egy vak ember tapogatózott és a csoport segítségével haladt át a fel- és lelépéses szakaszon.

Jótett helyében jót kaptunk: útbaigazított, közölte, hogy ő is épp a Kőkút utca felé lakik, a zsákutcában.

Majd a hétfolyású jeges patakot (hét kék selyemsálat) kellett átlépniük, ahol egy szomorú, magányos öregasszony segíti őket hálából azért, mert meghallgatták bűját-bajját. Az öregasszony a Kőkút utca elején lakik.

Mese első felének megismerése

Ehhez egy stilizált falut ábrázoló textilt használtunk. (Itt eszköz nem szükséges.) Történetünkben az állatok egyetlen találkozási helye a falu közepén álló kút, azonban mindenkihez bevezették a vizet. Így történt ez a Kőkút utcában is, ahol emberek laknak.

Szerepfelvétel kártyákkal, családalapító játékkal

Három családot alakítottunk (Lángék, Csónakosék, Kalapácsék).

Megjelöltük a falu közepét egy elzárt „kúttal”. Embercsaládokként költözünk a Kőkút utcába. Minden családhoz jutott egy nagyszülő, aki felnőtt játékos. Státuszukat a szülők szerepében lévők agilitása határozta meg. Kimaradt egy felnőtt, esetünkben a játékvezető, aki a hírvivő szerepét vette fel. Ő narrál, levelet kézbesít, majd befejezi a mesét és a játékot.

Az utca lakói eltávolodnak egymástól

Találkozások térben: élénk köszöntés, csak biccentés, majd elmegyünk egymás mellett.